

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE JORDANÓW NA LATA 2021 – 2023

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. PODSTAWA PRAWNA	4
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY JORDANÓW	5
III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE JORDANÓW	8
1. Ubóstwo	10
2. Bezrobocie	13
3. Niepełnosprawność	20
4. Długotrwała choroba	22
5. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	24
6. Alkoholizm	26
IV. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	28
V. ANALIZA SWOT	31
VI. ZASOBY GMINY JORDANÓW	34
VII. ZADANIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY	35
1. Adresaci programu	35
2. Zadania i realizatorzy zadań	35
2.1 Misja i wizja Gminy Jordanów	36
2.2 Cele szczegółowe, działania, wskaźniki oraz realizatorzy odpowiedzialni za ich realizację	36
3. Źródła finansowania Programu	42
4. Monitoring i ewaluacja Programu	42
ZAKOŃCZENIE	44
SPIS WYKRESÓW	45
SPIS TABEL	46

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jordanów na lata 2021-2023 wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Zwraca również uwagę na przywrócenie zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Zadania realizowane w ramach programu koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną celem odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna spełnia istotne funkcje zaspakajające potrzeby społeczne, psychiczne i emocjonalne swoich członków. To właśnie rodzina najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, tworzenie jego systemu wartości i wiary we własne możliwości, dlatego tak ważne by funkcjonowała ona prawidłowo i wypełniała swoje funkcje jak najlepiej. Współczesne rodziny mają jednak wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Coraz częściej dotyczą je zjawiska bezrobocia, ubóstwa, alkoholizmu czy przemocy. Towarzyszą im trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które rzutują na prawidłowy rozwój dziecka. Niezwykle ważne jest więc umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcjonalności w wypełnieniu funkcji psychospołecznych. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania profilaktyczne służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy. Ważne jest by zapobiegać negatywnym stanom rzeczy, tym które już istnieją, jak i tym, które dopiero mogą zaistnieć. Dlatego istotne jest upowszechnianie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wspieranie rodzin niewydolnych, przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Zatem wszystkie działania niniejszego Programu powinny skupiać się na wspieraniu rodziny naturalnej, tak by mogła ona rozwiązywać problemy w sposób konstruktywny i świadomie sięgać po specjalistyczną pomoc.

I. PODSTAWA PRAWNA

Obowiązek wspierania rodzin przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wynikających z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jordanów na lata 2021 – 2023 określa zadania własne gminy wynikające z:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz.821 z późn. zm.).
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz.1329 z późn. zm.).
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218, 956).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 r. poz. 1492).

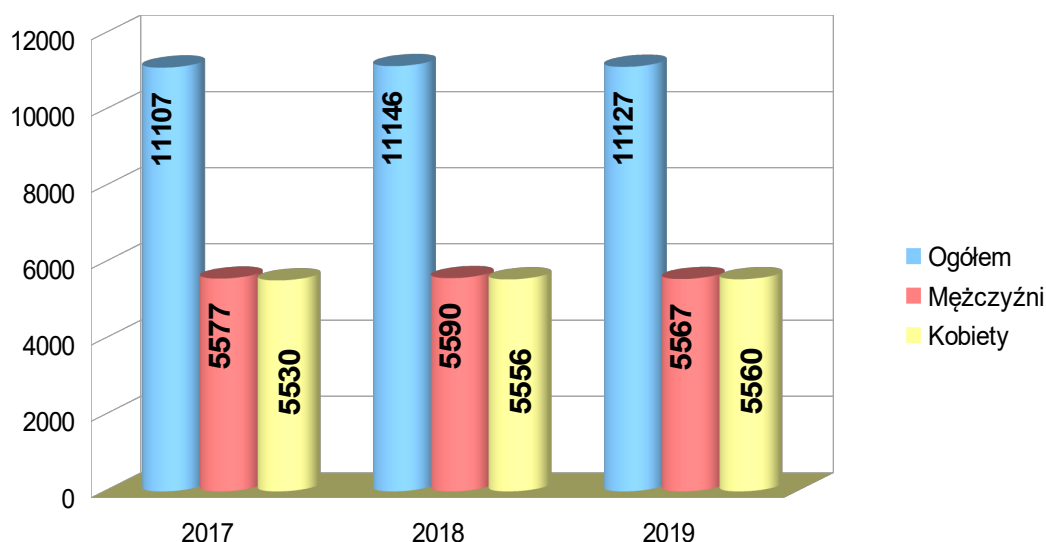
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY JORDANÓW

Gmina Jordanów zajmuje powierzchnię 92,65 km² - administracyjnie obejmuje obszar wiejski w skład którego wchodzi sołectwa – Łętownia, Naprawa, Osielec, Toporzysko i Wysoka. Ogromna zaletą położenia gminy Jordanów jest stosunkowo niewielka odległość od miast: Rabka, Nowy Targ, Zakopane, co dodatkowo zwiększa atrakcyjności gminy pod względem turystycznym. Ma to znaczenie nie tylko w okresie letnim, ale również zimowy z uwagi na łatwą dostępność do bazy turystycznej umożliwiającej uprawianie sportów zimowych. Przez jej teren przebiega droga krajowa 28 łącząca Śląsk z Podhalem, jak również gmina Jordanów położona jest w bliskim sąsiedztwie drogi S7 przebiegającej od Krakowa do Zakopanego. Przez terytorium gminy przebiega również trasa kolejowa relacji Kraków – Zakopane. Stwarza to dogodne warunki do rozwoju handlu i przemysłu turystycznego, jak również zwiększa dostępność do rozbudowującej się sieci dróg ekspresowych i autostrad.

Na terenie gminy Jordanów końcem 2019 roku zamieszkiwało **11 127** osób, co stanowi udział 0,32 % ogółu mieszkańców województwa małopolskiego oraz przeszło 13% udział w populacji powiatu. Gmina Jordanów, pod względem liczby mieszkańców, zajmuje trzecią pozycję wśród gmin wchodzących w skład powiatu suskiego.

Struktura ludności gminy Jordanów na przestrzeni ostatnich 3 lat, w ujęciu udziału kobiet i mężczyzn wykazuje się stosunkową stabilnością, niedostrzegane są znaczące odchylenia w rozkładzie tych grup populacji.

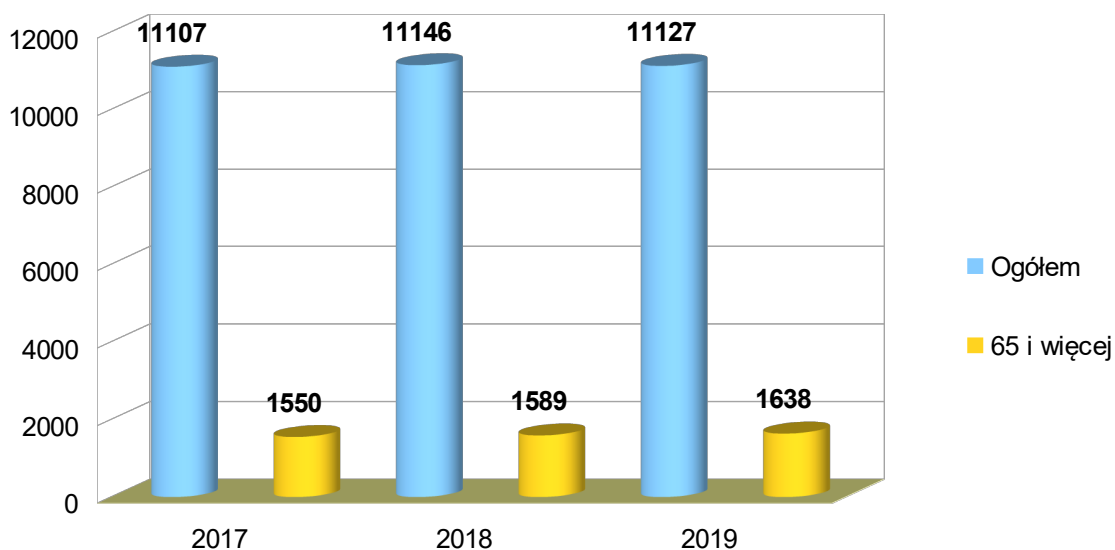
Wykres nr 1. Zestawienie danych dotyczących liczby kobiet i mężczyzn w gminie Jordanów w latach 2017 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Badając strukturę wiekową grupy mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia, przeprowadzono analizę dynamiki jej przyrostu. Jako bazowy przyjęto 2017 rok i w odniesieniu do niego zaprezentowano tempo przyrostu mieszkańców w ramach badanej grupy wiekowej. Analiza zaprezentowana w poniższej tabeli pokazuje, że wraz z upływem czasu, wzrasta zdecydowanie większym tempie liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia. W najbliższej przyszłości będzie to miało ogromne znaczenie dla obciążenia gminy w zakresie świadczeń socjalnych dla grupy seniorów z terenu gminy Jordanów. Odnosząc te wielkości do proporcjonalnie mniejszych odczytów przyrostu liczby mieszkańców ogółem, należy uznać, że sytuacja demograficzna gminy Jordanów jednoznacznie wskazuje na rosnące wyzwania dla systemu pomocy społecznej w zakresie oddziaływań na rzecz seniorów. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Wykres nr 2. *Dynamika przyrostu mieszkańców w gminie Jordanów w wieku 65 lat i więcej w latach 2017-2019*

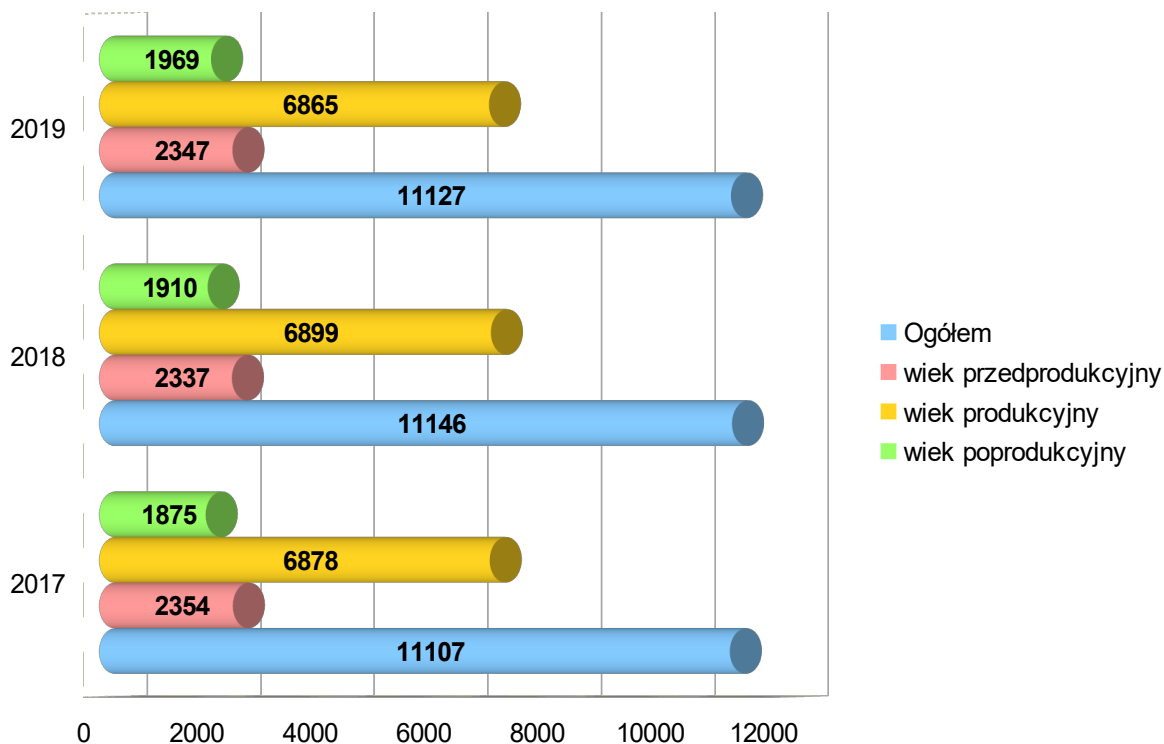

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Problem postępującego starzenia się społeczeństwa gminy Jordanów dostrzegalny jest również w aspekcie podziału mieszkańców na grupy wieku: przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Kluczową kategorią obrazującą potencjał populacji jest udział w niej osób w wieku produkcyjnym, czyli ludność wykonującą pracę, która przynosi dochód lub bezrobotnych. Przedziały wiekowe opisujące wiek produkcyjny, przyjęte w statystyce dla potrzeb ekonomii klasyfikują:

- mężczyźni pomiędzy 18 - 64 rokiem życia,
- kobiety pomiędzy 18 - 59 rokiem życia.

Wykres nr 3. Ludność gminy Jordanów w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Jak wskazuje powyższy wykres niepokojąco kształtuje się liczba mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym przypadająca na sto osób w wieku przedprodukcyjnym. Odwołując się do poniższych danych można stwierdzić, że w 2019 roku na każdych 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało 85 osób w wieku poprodukcyjnym. Godnym podkreślenia jest to, że nominalny odczyt niniejszego wskaźnika jest stosunkowo korzystny, ponieważ w dalszym ciągu grupa osób w wieku przedprodukcyjnym jest większa od grupy w wieku poprodukcyjnym. Jednak jeżeli spojrzymy na tempo zachodzących zmian, można dojść do wniosku, że na terenie gminy Jordanów zmiany te zachodzą w szybkim tempie. Taki rozkład danych wskazuje na bardzo szybkie tempo starzenia się społeczeństwa na terenie gminy Jordanów.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE JORDANÓW

Diagnoza sytuacji osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Jordanów została przeprowadzona w aspekcie powodów przyznania wsparcia. Szczegółowe zestawienie wszystkich zidentyfikowanych powodów na terenie gminy w latach 2017 - 2019 zawiera poniższa tabela. Analiza zaprezentowanych danych wskazuje, że wśród trzech najistotniejszych zagadnień, w których obszarze skupiają się działania służby pomocy społecznej, wymienić należy m.in. problemy: ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz niepełnosprawności. Zważyć należy, że we wszystkich kategoriach problemów społecznych na terenie gminy występuje tendencja spadkowa, zarówno w zakresie liczby rodzin jaki i osób je zamieszkujących.

Dokonując pogłębionej analizy problemów społecznych, zostało wyszczególnionych łącznie pięć zagadnień, które wymagają szerszego omówienia. Wśród nich należy wymienić: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę oraz bezrobocie. Jako kryterium wyboru przyjęto liczbę osób zamieszkujących rodziny dotknięte tymi zjawiskami.

Tabela nr 1. Powody przyznania pomocy w latach 2017-2019 na terenie gminy Jordanów

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN OGÓLEM			LICZBA OSÓB W RODZINACH		
	LATA					
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
UBÓSTWO	130	119	114	496	422	395
BEZROBOCIE	34	35	36	124	114	111
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	140	133	140	326	306	326
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	55	55	77	147	154	180
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓLEM	82	68	63	457	340	314
w tym:						
RODZINY NIEPEŁNE	13	17	18	44	48	54
RODZINY WIELODZIETNE	68	50	45	406	288	258
ALKOHOLIZM	0	1	2	0	1	2
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	2	1	2	4	1	2
PRZEMOC W RODZINIE	0	0	1	3	8	3
Suma końcowa	524	479	498	2007	1682	1645

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie

Powyższe dane wskazują, że kwestia ubóstwa jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy. Kolejnym przeważającym powodem jest niepełnosprawność, bezrobocie,

długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W porównaniu z danymi z poprzednich lat widać niewielki postęp w ograniczaniu negatywnych zjawisk występujących na terenie Gminy. Widoczna jest tendencja spadkowa, która utrzymuje się od kilku lat. Oznaczać to może, że działania podejmowane w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, okazują się skuteczne.

Pomoc społeczna świadczona jest w różnych formach w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Poniżej przedstawiono tabelę ilustrującą ilości osób korzystających z pomocy społecznej w rozróżnieniu na formę świadczenia.

Tabela nr 2. Formy świadczeń udzielonych w Gminie Jordanów na przestrzeni 2017-2019 r.

Forma świadczenia	Rodzaj świadczenia	Ilość osób/rodzin w 2017r.		Ilość osób/rodzin w 2018r.		Ilość osób/rodzin w 2019r.	
		Liczba	Kwota	Liczba	Kwota	Liczba	Kwota
Świadczenia pieniężne	Zasiłki celowe	247	96 650 zł	285	142 836 zł	246	99 967 zł
	Zasiłki okresowe	33	44 028 zł	33	47 680 zł	23	32 152 zł
	Zasiłki stałe	52	280 317 zł	53	270 832 zł	51	286 879 zł
Świadczenia niepieniężne	Zapewnienie posiłków	296	155 088 zł	261	118 090 zł	236	105 099 zł
Razem		598	576 083 zł	632	579 438 zł	556	524 097 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie

1. UBÓSTWO

Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących składników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest składnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji.

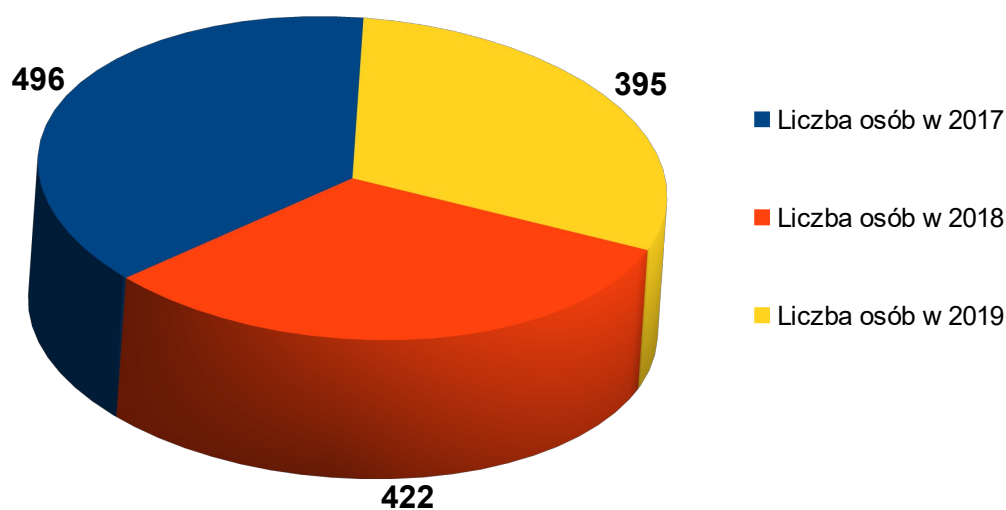
Czynnikiem istotnie decydującym o sytuacji materialnej jednostki i jej rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy. Ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych. Zasięg ubóstwa jest wyraźnie zróżnicowany w zależności od grupy społeczno-ekonomicznej, określanej na podstawie przeważającego źródła dochodów. W najtrudniejszej sytuacji znajdują się osoby żyjące w gospodarstwach domowych utrzymujących się z tzw. innych niezarobkowych źródeł, w tym przede wszystkim w gospodarstwach, których podstawę utrzymania stanowią świadczenia społeczne inne niż renty i emerytury. Bardziej niż przeciętnie narażeni na ubóstwo są członkowie gospodarstw utrzymujących się głównie z rent oraz gospodarstw domowych rolników. Ubożeniu sprzyja także wykonywanie nisko płatnej pracy. Dotyczy to głównie osób o niskim poziomie wykształcenia, pracujących na stanowiskach robotniczych.

Wykształcenie jest jednym z najważniejszych czynników różnicujących zagrożenie ubóstwem. Zasadniczo, im wyższe wykształcenie, tym mniejsze jest ryzyko życia poniżej minimum egzystencji. W Polsce częściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci. Pomimo, że ubóstwo w Polsce dotyka częściej ludzi młodych, to nie można nie zwrócić uwagi na bardzo trudną sytuację części osób starszych. Z wiekiem starsi ludzie stają się coraz bardziej uzależnieni od emocjonalnego i fizycznego wsparcia ze strony innych. Ze względu na swój wiek i stan zdrowia osoby starsze mają ograniczone możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej. Często są samotne, co pogłębia ich problemy finansowe. Nawet jeśli mieszkają wspólnie z dziećmi, to w sytuacji bezrobocia często zdarza się, że ich świadczenia emerytalne są jedynym regularnym źródłem dochodów wielopokoleniowej rodziny.

Obszarem, który posiada największy udział wśród powodów przyznawania pomocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w latach 2017 – 2019 jest ubóstwo. W skali całej gminy średniorocznie 121 rodzin korzystało z tej formy wsparcia w latach 2017-2019. Biorąc pod uwagę liczbę osób zamieszkujących w rodzinach objętych pomocą możemy mówić o średniej liczbie 438 osób rocznie w analizowanym okresie. Charakterystycznym jednak jest to, że problem ubóstwa

systematycznie maleje na przestrzeni lat 2017-2019. Spadek liczby rodzin dotkniętych ubóstwem sięgnął 13% w okresie poddanym diagnozie. Natomiast liczba osób w rodzinach dotkniętych tym problemem skokowo zmniejszyła się o 15% w 2018 roku i o 6% w 2019 roku. Tendencja ta jest z pewnością efektem spadającej stopy bezrobocia, rosnącej kwoty minimalnego miesięcznego wynagrodzenia oraz programu Rodzina 500 plus. Problem ubóstwa na terenie gminy w latach 2017-2019 systematycznie maleje i tempo jego spadku należy uznać za zadowalające.

Wykres nr 4. Problem ubóstwa na terenie gminy Jordanów w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie

Dzieci przebywające w rodzinach biednych są najczęściej niedożywione pomimo faktu, że wydatki na żywność i artykuły spożywcze stanowią dość znaczną część budżetów rodzinnych. W celu łagodzenia skutków ubóstwa wśród najmłodszych grup społecznych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie podejmuje akcję dożywiania dzieci z rodzin ubogich.

Podstawowym sposobem na walkę z ubóstwem i ograniczenie tego negatywnego zjawiska jest zmniejszenie poziomu bezrobocia poprzez: tworzenie nowych miejsc pracy, aktywizację zawodową osób ubogich, a także aktywną politykę rynku pracy. Zadanie Gminy w tym zakresie to spotęgowanie działań, których efektem byłoby ułatwienie podniesienia poziomu dochodów, przy współdziałaniu i wykorzystaniu możliwości Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej oraz organizacji pozarządowych. System walki z ubóstwem powinien obejmować również zwalczanie czynników sprzyjających powstawaniu tego

zjawiska lub jego utrwaleniu. Również sama praca socjalna może przyczynić się do łagodzenia następstw ubóstwa. W okresie obowiązywania przedmiotowego Programu, prognozuje się spadek liczby gospodarstw domowych zagrożonych ubóstwem, na skutek:

- poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy;
- wzrostu dochodów za sprawą zwiększenia wynagrodzenia minimalnego;
- wprowadzenia świadczenia wychowawczego.

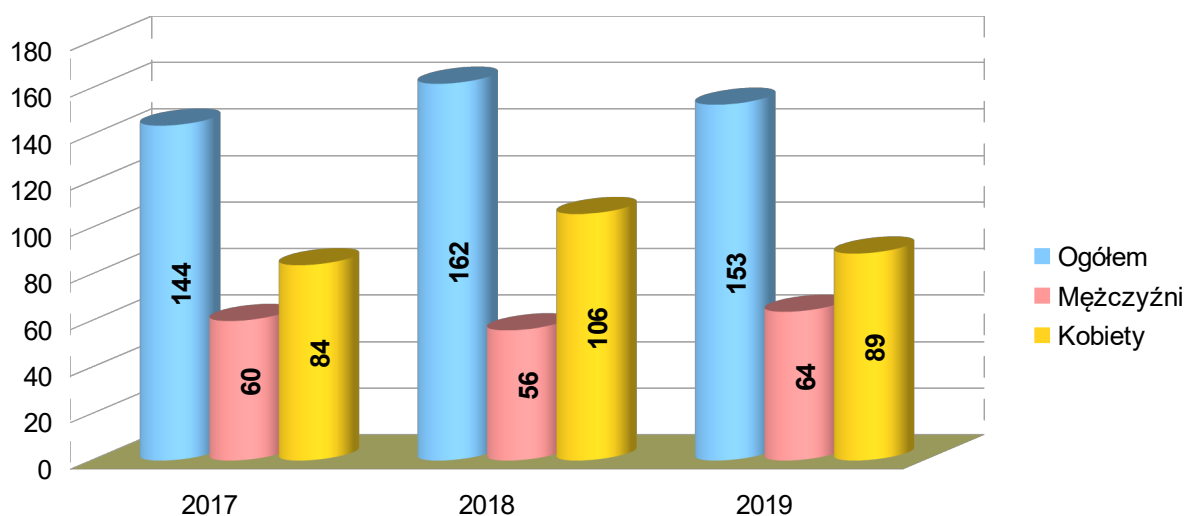
2. BEZROBOCIE

Bezrobocie pociąga za sobą wiele negatywnych skutków społecznych i psychologicznych dla osób nim dotkniętych. W rodzinie z problemem bezrobocia pojawiają się problemy finansowe, napięcie emocjonalne, frustracja, konflikty. Obniżeniu ulega poziom zaspokojenia potrzeb natury socjalno-bytowej, a w przypadku długotrwałego bezrobocia dotyczącego może dochodzić do degradacji socjalnej i psychospołecznej całej grupy. W konsekwencji bezrobocia, w rodzinach nim doświadczonych, dochodzi do zaburzeń realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Trudno bowiem o stworzenie dla rodziny poczucia bezpieczeństwa materialnego, spokoju czy planowania przyszłości. Obniżeniu ulega poziom zaspokojenia potrzeb dzieci, zarówno podstawowych jak i rozwojowych w tym np.: edukacyjnych. Niezależnie od przyczyn bezrobocia rodziców troska o dobro dzieci wychowujących się w rodzinach z bezrobociem jest bardzo istotna i należy ją wpisać tak w politykę społeczną gminy jak i w działalność instytucji oświatowych i kulturalnych.

Na terenie gminy Jordanów w latach 2017-2019 zauważalny był spadek, a następnie wzrost stopy bezrobocia. Trudno jednoznacznie wskazać przyczynę takiego zjawiska na rynku pracy. Jedną z nich mogła być np. zwiększona liczba nowo rejestrujących się bezrobotnych, planujących jednocześnie wyjazd za granicę – podejmowanie prac dorywczych w szarej strefie.

Ograniczona liczba miejsc pracy, a co za tym idzie stale rosnąca stopa bezrobocia stanowi duże wyzwanie dla władz lokalnych i krajowych. Poniżej przedstawiono charakterystykę bezrobocia w Gminie Jordanów w odniesieniu do podziału na płeć.

Wykres nr 5. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Jordanów wg płci w latach 2017-2019

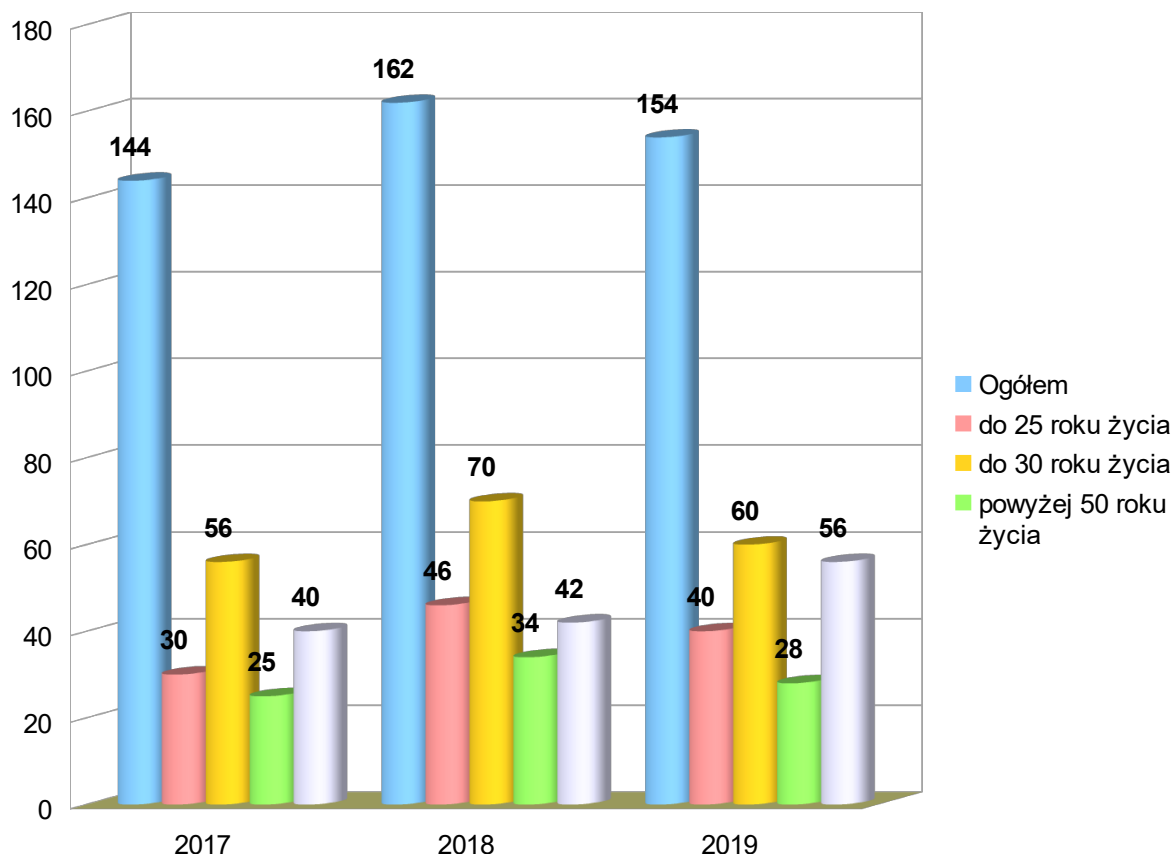
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej

Z danych zawartych na powyższym wykresie wynika, że na przestrzeni badanego okresu średni udział kobiet w grupie bezrobotnych wyniósł 60,8%, a mężczyzn 39,2%. Pomimo wyraźnie widocznych zmian wyżej opisanej proporcji w latach 2017 – 2019, w dłuższym okresie rozłożenie udziału kobiet i mężczyzn w ogóle bezrobotnych przyjmuje trend horyzontalny, tzn. nie występują trwałe zmiany, które prowadzą do widocznego i utrzymującego się przesunięcia w ramach opisywanych części grup społecznych.

Analizując populację bezrobotnych gminy Jordanów pod względem grup wiekowych dostrzegamy, że najliczniejszą reprezentację stanowią osoby w wieku do 30 roku życia. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

Jednocześnie zauważalne jest utrzymywanie się na mniejszym, w porównaniu do trzydziestolatków, ale nie małym poziomie udziału w ogóle bezrobotnych grupy wiekowej do 25 roku życia. Może to sugerować, że bezrobotni w wieku 25-30 lat spotykają się ze zwiększonymi trudnościami adaptacyjnymi na rynku pracy. Wobec czego, należy skoncentrować działania służb pomocy społecznej i rynku pracy, w kierunku zwiększonej aktywizacji osób bezrobotnych w wieku 25-30 roku życia. Pozytywnym czynnikiem w zakresie kształtowania się stopy bezrobocia na terenie gminy Jordanów jest m.in. spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych. Ponadto zwrócić należy uwagę na grupę osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia, gdzie średnioroczny jej udział w ogóle bezrobotnych wynosi 18,9% i wokół tej wartości wahały się odczyty za poszczególne lata objęte badaniem.

Wykres nr 6. Bezrobotni w gminie Jordanów zarejestrowani wg wieku w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej

Charakterystyczną cechą rynku pracy na terenie gminy Jordanów jest fakt, że utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie, udział liczby bezrobotnych w grupie wiekowej do 30 roku życia. Jednocześnie udział tej grupy nie spada wprost proporcjonalnie do spadku stopy bezrobocia. Dość podobnie, jednak w mniejszej skali, zachowuje się grupa bezrobotnych w wieku do 25 roku życia. Takie ukształtowanie struktury bezrobocia w gminie Jordanów rodzi ryzyko długotrwałego wykluczenia osób zwłaszcza w wieku pomiędzy 25 - 30 rokiem życia. Osoby te pomimo swojego doświadczenia zawodowego i możliwości świadczenia pracy będą szczególnie narażone na pozostawanie poza rynkiem pracy. Niezbędnym więc jest podejmowanie działań ukierunkowanych na ich aktywizację.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409) określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej m.in. klientów urzędów pracy oraz wprowadza różnego rodzaju formy wsparcia, wśród których można wyróżnić m.in.:

- Pośrednictwo pracy - w ramach tej usługi Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej

realizuje szereg zadań na rzecz swoich klientów – bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców. Najważniejszymi działaniami w tym zakresie jest pozyskiwanie od pracodawców ofert pracy, które następnie upowszechniane są do publicznej wiadomości w siedzibach urzędów i w Centralnej Bazie Ofert Pracy. Pracownicy urzędu z jednej strony udzielają pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia poprzez przekazywanie informacji o ofertach pracy i kierowanie ich do pracodawców na rozmowę kwalifikacyjną, z drugiej udzielają pomocy pracodawcom w pozyskaniu odpowiednich pracowników kierując osoby, które najlepiej spełniają wymagania zgłoszone w ofercie pracy. Pracownicy urzędu inicjują i organizują spotkania bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami w ramach giełd i targów pracy.

- Poradnictwo zawodowe - polega na udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów zawodowych osób zgłaszających się po taką pomoc do urzędu. W ramach tej usługi pracownicy urzędu prowadzą również grupowe spotkania w formie warsztatów z osobami potrzebującymi pomocy lub prowadzą spotkania indywidualne. W ramach poradnictwa zawodowego możesz uzyskać pomoc m.in. w zakresie: wyboru lub zmiany zawodu, zaplanowania kariery zawodowej, uzupełnienia kwalifikacji zawodowych, określenia swoich kompetencji i zainteresowań, zaplanowania rozwoju zawodowego.
- Formy wspierające podnoszenie kwalifikacji – tj. staże i bony stażowe, szkolenia i bony szkoleniowe, przygotowanie zawodowe dorosłych, stypendia z tytułu podjęcia dalszej nauki, dofinansowanie studiów podyplomowych, pożyczka szkoleniowa czy finansowanie egzaminów i licencji.
- Świadczenia pieniężne – tj. zasiłek dla bezrobotnych, dodatek aktywizacyjny oraz świadczenia dla rolników zwalnianych z pracy.
- Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska prac - to pomoc finansowa udzielana przez Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej w związku z wyposażeniem lub doposażeniem stanowiska pracy i zatrudnieniem na tym stanowisku skierowanego bezrobotnego lub skierowanego niepozostającego w zatrudnieniu lub niewykonującego innej pracy zarobkowej opiekuna osoby niepełnosprawnej przez okres 24 miesięcy.

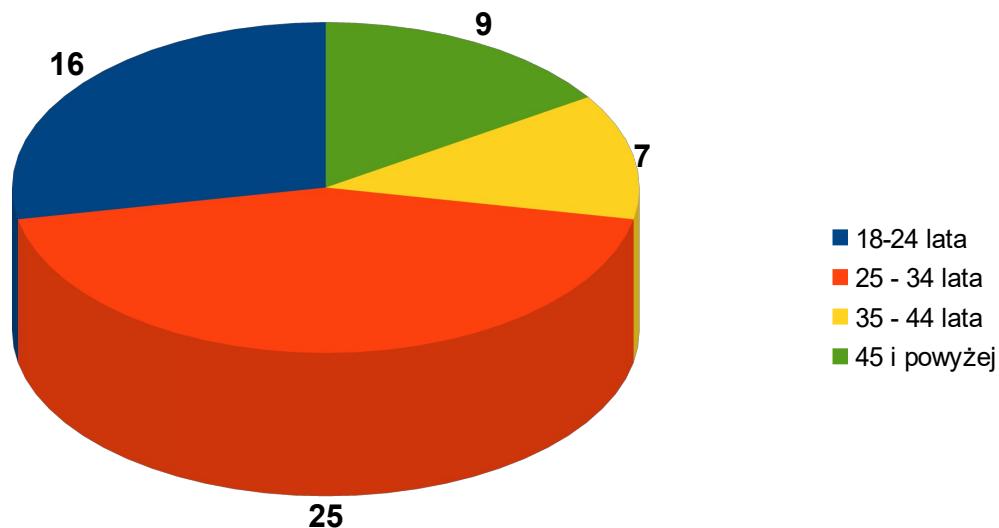
Poza pośrednictwem pracy, organizacją i realizacją aktywnych form pomocy bezrobotnym PUP oraz GOPS realizował zadania z zakresu informacji, poradnictwa zawodowego oraz spotkań aktywizacyjnych.

Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej w 2018 roku skierował na szkolenia

zawodowe do instytucji szkoleniowych 57 osób. Szkolenia były finansowane w całości ze środków Funduszu Pracy oraz współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Szkolenia z wynikiem pozytywnym w 2018r. ukończyło 57osób. W omawianym okresie sprawozdawczym najliczniejszą grupę przeszkolonych osób stanowiły osoby z przedziału wiekowego 25-34 (44%) oraz 18-24 (28%) co zawarto na poniższym wykresie

Wykres nr 7. Osoby przeszkolone przez PUP w Suchej Beskidzkiej w 2018r. z podziałem na wiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej

Osoby bezrobotne w tym wieku dopiero poszukują swojej drogi zawodowej, więc wykazują większą chęć aktywizacji i rozwoju poprzez uczestnictwo w różnych szkoleniach. Często po zakończeniu edukacji pragną zdobyć kwalifikacje w całkiem odmiennej branży, aby stać się atrakcyjniejszymi na rynku pracy. Spośród wskazanych 57 osób – 48 podjęło zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub rozpoczęły działalność gospodarczą. Szkolenia grupowe (realizowane z inicjatywy urzędu pracy) ukończyło 8 osób, spośród których 5 osób podjęło zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub rozpoczęły działalność gospodarczą. Szkolenia wskazane (realizowane na wniosek osoby uprawnionej) ukończyło 49 osób, spośród których 43osób podjęły zatrudnienie. Poniższa tabela zawiera szczegółowe dane dotyczące podejmowanych szkoleń przez klientów Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej.

Tabela nr 3. Wskaźniki efektywności zatrudnieniowej poszczególnych szkoleń w 2018 r.

Tabela 1. Wskaźniki efektywności zatrudnieniowej poszczególnych szkoleń.

Nazwa szkolenia	Liczba osób, które ukończyły szkolenie	Liczba osób zatrudnionych po szkoleniu	Wskaźnik efektywności
1	2	3	4
SZKOLENIA GRUPOWE (realizowane z inicjatywy urzędu pracy)			
Operator koparko-ladowarki wszystkie typy kl. III .	8	5	62,50%
Razem szkolenia grupowe	8	5	62,50%
SZKOLENIA WSKAZANE (indywidualne na wniosek osoby bezrobotnej)			
Kwalifikacja wstępna przyspieszona dla kierowców wykonujących transport drogowy w bloku programowym kat. C,C1,C+E,C1+E	9	7	77,77%
Szkolenie okresowe dla kierowców wykonujących transport drogowy w bloku programowym kat. C,C1,C+E,C1+E	2	2	100%
Szkolenie dla osób ubiegających się o prawo jazdy kat. C+E	1	1	75%
Szkolenie dla osób ubiegających się o prawo jazdy kat. C i C+E	8	7	87,50%
Szkolenie dla osób ubiegających się o prawo jazdy kat. C	1	1	100%
Szkolenie dla osób ubiegających się o prawo jazdy kat. D z B	2	1	50%
Operator koparki jednoznaczyniowej do 25 ton kl. III	2	2	100%
Operator koparko-ladowarki wszystkie typy kl. III	3	2	66,67%
Operator żurawi przenośnych II Z	1	1	100%
Kurs spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą TIG (141 8.1) oraz spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG (135)	1	1	100%
Kurs spawania blach i rur elektrodami otulonymi – spoiny pachwinowe (111) oraz spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG (135)	1	1	100%
Kurs spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG (135)	1	1	100%
Kurs spawania blach i rur elektrodami otulonymi – spoiny pachwinowe (111) oraz spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą TIG (141 1.1)	1	1	100%
Operator wózka jezdniowego z napędem silnikowym.	2	2	100%
Kompleksowy kurs auto detalingu	1	1	100%
Kurs podstawowy w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych wszystkich klas, oraz kurs specjalistyczny w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w cysternach	1	1	100%
Szkolenie dla kandydatów na maszynistów ubiegających się o licencję maszynisty	3	2	66,67%
Certyfikowany ISTQB tester oprogramowania- poziom podstawowy	1	1	100%
JavaScript Developer React	1	1	100%
Intensywny kurs konstrukcji odzieży damskiej II stopnia	1	1	100%
Kurs trenera personalnego + instruktora fitness (siłownia)	1	1	100%
Profesjonalny kurs stylizacji paznokci i rzęs	1	1	100%
Pilarz – drwal, operator pilarki	1	1	100%
Prace pod napięciem do 1 kV. Kurs dla elektryków	1	1	100%
GOW Szkolenie odświeżające do pracy na turbinach wiatrowych	1	1	100%
Obsługa i programowanie obrabiarek sterowanych numerycznie – Operator/Programista CNC	1	1	100%
Razem szkolenia wskazane	49	43	87,75%
OGÓLEM:	57	48	84,21%

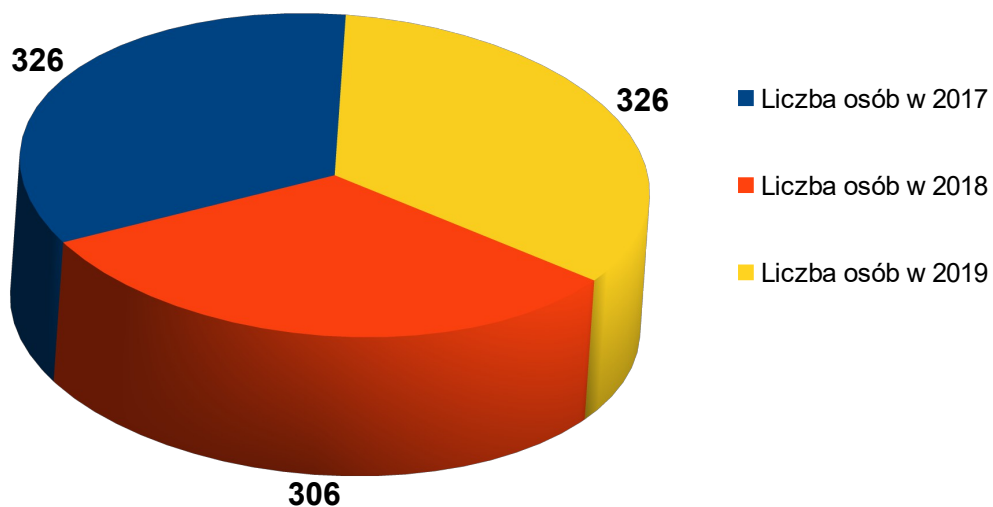
Aktywizacja do pracy jest zadaniem niełatwym. Wymaga dużego nakładu pracy i czasu, które pozwolą na długoterminową opiekę nad osobą bezrobotną. Formy wsparcia ukierunkowane na pomoc osobom w szczególnej sytuacji na rynku pracy muszą być kompleksowe i uwzględniać całe spektrum problemów, z jakimi borykają się dane grypy. Kluczowym czynnikiem jest indywidualne podejście do każdego bezrobotnego i tworzenie programów rozwoju kompetencji społecznych. Do grupy osób bezrobotnych adresowane są liczne działania pomocowe, które mają za zadanie aktywizację tych osób poprzez prace społecznie użyteczne i prace interwencyjne oraz podnoszenie kwalifikacji w drodze szkoleń i staży.

3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Spoleczna percepcja roli osób niepełnosprawnych najczęściej kształtowana jest odgórnie, poprzez edukację. Do aspektów edukacyjnych można zaliczyć na przykład tworzenie klas integracyjnych w szkołach oraz kreowanie przyjaznego wizerunku chorych w mediach masowych. Przykładem takiej tendencji są organizowane kampanie społeczne, mające skierować naszą uwagę na los osób niepełnosprawnych. W Polsce są to na przykład: „Niepełnosprawni- normalna sprawa”, „Czy naprawdę jesteśmy inni?”, „Polska bez barier”. Rynek pracy coraz bardziej otwiera się na osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności. Powodem tej zbiorowej chęci pracodawców są unijne dotacje na zatrudnienie osoby kwalifikującej się jako niepełnosprawna. Trzeba pamiętać, że choć nasz stereotyp o takiej osobie oscyluje wokół wyobrażenia o smutnym człowieku na wózku inwalidzkim, to przecież- jak każdy stereotyp – nie odzwierciedla on stanu rzeczywistego. Osobą niepełnosprawną może być zarówno człowiek poruszający się na wózku, jak również ktoś chorujący na wewnątrzustrojową chorobę, której, mówiąc kolokwialnie, „nie widać”. Dziś osoba niepełnosprawna może pracować na takich stanowiskach jak: sprzedawca, ochroniarz, kasjer, magazynier. Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności mogą liczyć na liczne przywileje, m. in. skrócony czas pracy, większą ilość przerw, dodatkowy urlop, korzystanie ze szkoleń. W życiu codziennym niepełnosprawni, przynajmniej teoretycznie, mogą liczyć na wiele ulg i udogodnień. Są to na przykład ulgi komunikacyjne, zwolnienie z opłat radiowo-telewizyjnych, możliwość uczestniczenia w turnusach rehabilitacyjnych oraz usługi opiekuńcze świadczone przez ośrodki pomocy społecznej. W przypadku, gdy osoba niepełnosprawna musi zażywać leki, może liczyć na ulgi podatkowe przy ich zakupie. A jeśli musieliśmy przystosować mieszkanie do potrzeb osoby niepełnosprawnej ruchowo, możemy spodziewać się zwrotu części wydatków przeznaczonych na ten cel. Nie wolno zapominać również o tym, że międzynarodowe normy zmuszają wiele obiektów do likwidowania barier architektonicznych dla niepełnosprawnych.

Problem niepełnosprawności w gminie Jordanów jest kolejną istotną przyczyną przyznawania pomocy ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie. W okresie 2017-2019 roku, średnio rocznie 139 rodzin było objęte działaniami, jednocześnie w analizowanym okresie liczba osób w rodzinach dotkniętych problemem niepełnosprawności średnio wyniosła 319 rocznie. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

Wykres nr 8. Liczba osób korzystająca z powodu niepełnosprawności z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie

Diagnostując zjawisko niepełnosprawności na terenie gminy Jordanów w latach 2017-2019, należy zwrócić uwagę, że sytuacja nie ulega większej zmianie. Obecna struktura środowiska osób niepełnosprawnych rodzi wyzwania dla gminnych jednostek działających w obszarze pomocy społecznej, ochrony zdrowia oraz edukacji.

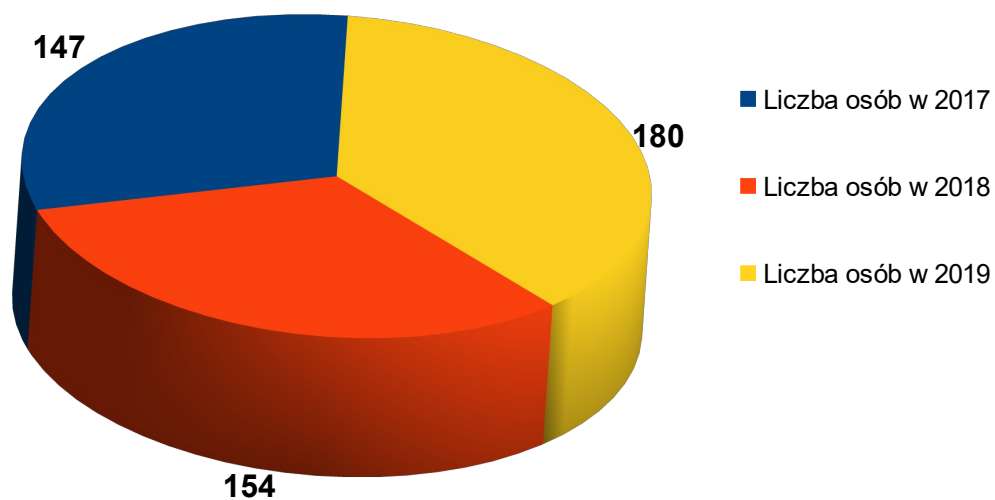
4. DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

Długotrwała lub ciężka choroba stanowi ważny powód udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie. Stanowi też wyzwanie dla polityki społecznej ze względu na skalę zjawiska. Należy zwrócić przy tym uwagę że długotrwała lub ciężka choroba powiązana jest z niepełnosprawnością ponieważ może ona w rezultacie prowadzić do niepełnosprawności. Problemy zdrowotne nasilają się wraz z wiekiem z uwagi więc na to można spodziewać się wzrostu świadczeń z tytułu choroby we wszystkich udzielonych w ramach pomocy społecznej świadczeniach. Niemalże w każdym wieku jesteśmy narażeni na utratę zdrowia i zapadnięcie na różnego rodzaju choroby. Powodami takiego stanu rzeczy mogą być różnorodne czynniki – począwszy od zaniedbań własnego organizmu, poprzez warunki życia, a skończywszy na wieku. Najczęściej długotrwała choroba atakuje w podeszłym wieku, kiedy organizm jest osłabiony. Szacuje się, że w wieku powyżej 85 lat, od 80% do 90% ludzi wymaga pomocy i opieki.

Oczywistym jest, że nie jest możliwe zatrzymanie procesu starzenia. Będzie on postępował nieubłaganie, ale możliwe jest rozpoczęcie działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych, które będą łagodzić późniejsze skutki tego procesu. Kluczowym czynnikiem spowalniającym ten przebieg, wydaje się aktywność społeczna. Bardzo istotna wydaje się również atmosfera i nastawienie otoczenia chorego, z którego może on czerpać siły do dalszej walki z chorobą. W okresie choroby zauważalne jest znaczące obciążenie budżetu domowego kosztami leczenia, zakupem leków, wizytami u lekarzy a także koniecznością zapewnienia profesjonalnej opieki.

Kolejnym obszarem, który ma znaczący udział wśród powodów przyznawania pomocy jest problem występowania długotrwałej lub ciężkiej choroby. W analizowanym okresie na terenie gminy Jordanów średniorocznie dotkniętych tym problemem było 56 rodzin. Problem długotrwałej lub ciężkiej choroby, na terenie gminy, wykazuje tendencję wzrostową w zakresie liczby osób nim dotknięte. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba osób w tym obszarze zwiększyła się o ponad 18%. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

Wykres nr 9. Liczba osób korzystająca z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie

5. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH

Znaczącą część klientów systemu pomocy społecznej w Gminie Jordanów stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od alkoholu, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z kolei samo zjawisko bezradności potęgowane jest przez współczesne problemy i patologie dotyczące biedę, przemoc w rodzinie czy bezrobocie.

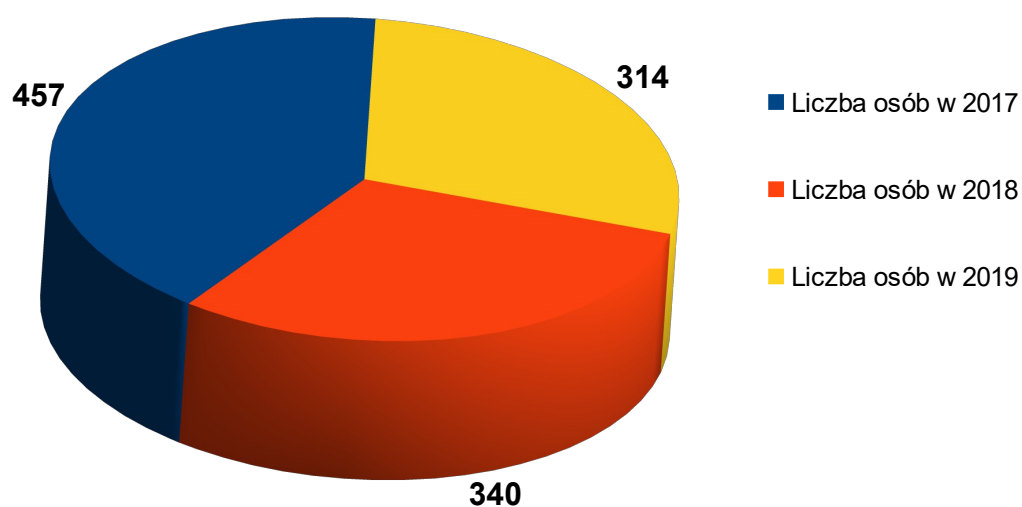
Rodzina dysfunkcyjna nie spełnia podstawowych zadań, które należą do jej istoty: nie zapewnia odpowiedniego klimatu emocjonalnego, nie zaspokaja potrzeb materialnych, duchowych, nie daje zaplecza dla zaspokojenia potrzeb psychicznych czy choćby warunków realizacji podstawowego obowiązku szkolnego. Najistotniejszymi skutkami marginalizacji i wykluczenia społecznego rodzin dysfunkcyjnych są: konflikty z prawem, trudności w nauce, nieumiejętne wykorzystanie czasu wolnego, rozluźnienie więzi rodzinnych, brak motywacji do dalszej nauki, brak samoakceptacji, brak motywacji do samorozwoju, problemy zdrowotne, izolacja, zanik ambicji, trudności wychowawcze, poczucie niższości, przemoc w rodzinie, osamotnienie, wzrost zachowań patologicznych, negatywne wzorce dla dzieci, konflikty rodzinne. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem. Smutnym i znamionym jest fakt, iż obecne sieroty w coraz większym stopniu pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci.

Niezbędne jest zatem podejmowanie wszelkich wysiłków, aby przeciwdziałać tym negatywnym zjawiskom. Podejmowanych jest szereg inicjatyw, które znacząco przyczyniają się do zmniejszenia problemu bezradności. Wysiłki te podejmowane są zarówno przez organizacje pozarządowe, jak również instytucje samorządowe. W szkołach organizowanych jest wiele inicjatyw edukacyjnych, które wypełniają wolny czas dzieciom młodzieży, funkcjonują świetlice przy Ośrodkach Kultury, które również podejmują szereg wysiłków celem zmniejszenia powyższego problemu. Ponadto w Ośrodku Pomocy wprowadzona została funkcja Asystenta Rodziny. Celem pracy asystenta jest zapewnienie wsparcia wszystkim członkom rodziny, osiągnięcie przez rodzinę stabilności życiowej, która umożliwiłaby jej wychowywanie dzieci. Do nadrzędnych zadań asystenta rodziny zaliczyć należy przeciwdziałanie oddzieleniu dziecka od rodziny, a w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, podjęcie działań umożliwiających jak najszybszy jego powrót pod opiekę rodziców biologicznych.

Kolejnym pod względem częstotliwości występowania na terenie gminy Jordanów jest problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Na przestrzeni lat 2017-2019 generalnie wykazuje on tendencję spadkową. W badanym okresie każdego roku średnio 370 osób, zamieszkujących rodziny dotknięte tym problemem, korzystało z wsparcia systemu pomocy społecznej. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres

Wykres nr 10. Liczba osób korzystająca z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie

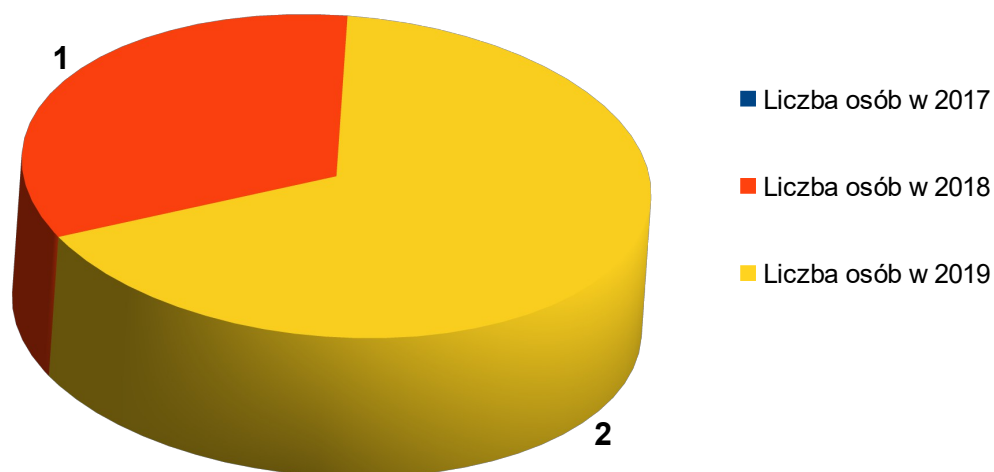
Na przestrzeni lat 2017-2019 odnotowany został spadek o prawie 31% liczby osób zamieszkujących rodziny dotknięte problemem bezradności. Jednocześnie tempo spadku liczby rodzin dotkniętych tymże problemem w badanym okresie wyniosło blisko 23%.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie we współpracy z innymi instytucjami prowadzi działania profilaktyczne, a także szeroko pojęte poradnictwo, wspierające rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Warto pamiętać, iż młode pokolenie, to przyszłość Gminy. Dlatego otoczenie rodziny z problemem bezradności i pomoc jej w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych należy traktować w kategorii inwestycji, a nie kosztów. Inwestycja ta z pewnością w przyszłości się zwróci i pozwoli zapobiec przyszłym patologiom oraz diametralnie zmniejszyć koszty walki z jej następstwami.

6. ALKOHOLIZM

Ostatnim z problemów wymagających szczegółowego opisu jest problem alkoholizmu w gminie Jordanów. Proporcjonalnie do liczby mieszkańców gminy nie jest on zjawiskiem dominującym, jednak z uwagi na jego powiązanie i wpływ na inne aspekty życia mieszkańców, wymaga poświęcenia uwagi. Poniższy wykres prezentuje liczbę osób i rodzin, które korzystały z pomocy społecznej na skutek alkoholizmu na przestrzeni lat 2017-2019

Wykres nr 11. Liczba osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie z powodu alkoholizmu w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie

Dzieci z rodziny z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych przeżyć. W rodzinie alkoholowej występują często niedobory środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, bardzo ograniczone są również możliwości zaspokajania potrzeb wyższego rzędu. W rodzinie panuje atmosfera napięcia, niepewności i lęku. Dzieci w tych rodzinach często przedwcześnie wchodzą w rolę dorosłych. Prezentują zachowania mające rozładować napięcie, uspokoić pijanego rodzica. Czują się inne, gorsze od rówieśników, doświadczają przemocy. Patologiczne realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej w rodzinach z problemem alkoholowym jest jedną z najczęstszych przyczyn pozbawiania lub ograniczania władzy rodzicielskiej i umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemowi alkoholowemu, istotne jest wzmocnienie

prowadzonych działań profilaktycznych i prewencyjnych. Cel ten powinien by realizowany poprzez działania Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podstawowym zadaniem stojącym przed Komisją jest podjęcie decyzji o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego oraz interweniowanie w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Gmina Jordanów współpracuje z Zespołem ds. Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej, który na potrzeby mieszkańców Gminy świadczy pomoc w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapii w sytuacjach kryzysowych.

IV. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Do zadań własnych gminy należy m.in. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci. Na przestrzeni lat 2017 – 2019 na terenie gminy zatrudnionych był jeden asystent rodziny, który każdego roku współpracował średnio z 10 rodzinami. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

Wykres nr 12. Liczba rodzin z którymi asystent rodziny prowadził współpracę w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie

Analiza rozkładu rodzin współpracujących z asystentem rodziny pokazuje, że najczęściej, bo aż w 62% przypadków, współpraca trwa powyżej 1 roku. Statystycznie, prawie co czwarta rodzina współpracuje z asystentem w okresie 3-12 miesięcy. Pozostała część rodzin podejmuje taką współpracę na okres do 3 miesięcy. W większości przypadków praca z rodziną kończyła się w wyniku osiągnięcia zakładanych celów. Poniższa tabela ilustruje kwestię długości współpracy asystenta rodziny z podopiecznymi.

*Tabela nr 4. Charakterystyka pracy asystenta rodziny na terenie gminy Jordanów
w latach 2017-2019*

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	4	2	1
	ze względu na osiągnięcie celów	3	1	1
	ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	1	1	0
2	Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:	11	11	11
	powyżej 3 do 12 miesięcy	4	4	4
	powyżej 1 roku	7	7	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie

W wszystkich obszarach pracy z rodziną ważnym zadaniem jest prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. W każdym przypadku rodzina stale objęta jest monitoringiem pracownika socjalnego, a w niektórych przypadkach także asystenta rodziny. Na podstawie monitoringu sytuacji dziecka pracownik socjalny ocenia skuteczność podejmowanych działań. Jeżeli życie i zdrowie dzieci nie jest zagrożone pracownik socjalny we współpracy z innymi specjalistami planuje działania wspierające i wzmacniające rodzinę. W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dziecka pracownik socjalny podejmuje działania interwencyjne polegające na złożeniu wniosku do Sądu o wgląd w sytuację rodziny.

W sytuacji gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta zostaje im ograniczona Sąd postanawia o ustanawianiu nad dzieckiem opieki zastępczej i o umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną. W każdym takim przypadku Ośrodek Pomocy Społecznej dokłada wszelkich starań by zapewnić środki na pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka czy placówkach opiekuńczo wychowawczych. Zgodnie z art. 191 ust 8 i 9 w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka,

placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka, ponosi odpłatność za jego pobyt. Zgodnie z zapisami Ustawy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie pokrywa częściowe koszty pobytu dzieci w ww. formach opieki zastępczej.

W ramach systemu wspierania rodziny na terenie gminy Jordanów od września 2018r. funkcjonuje placówka wsparcia dziennego „Szansą na sukces”. Placówka wsparcia dziennego jest jednostką organizacyjną wspierania rodziny w ramach której udzielana jest pomoc w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W pracy z dzieckiem współpracują z rodzicami/opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi

Placówka jest prowadzona w 3 grupach młodzieży:

1. Łętownia 2 grupy – 52 miejsca w świetlicy
2. Toporzysko 1 grupa – 28 miejsc w świetlicy

W Placówce wsparcie otrzymuje dzieci i młodzież do 18 roku życia w trzech rodzajach działań w formie opiekuńczej:

- opiekę i wychowanie,
- pomoc w nauce,
- organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań;

w formie specjalistycznej, w szczególności:

- organizację zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych oraz logopedycznych,
- realizację indywidualnych programów korekcyjnych, psychokorekcyjnych i psychoprofilaktycznych;

w formie podwórkowej:

- realizację działań animacyjnych i socjoterapeutycznych

V. ANALIZA SWOT

W programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń społecznego obszaru Gminy Jordanów. Mocne strony stanowią czynniki w postaci zasobów ludzkich, rzeczowych i potencjału drzemącego wewnątrz badanego środowiska, na których ukształtowanie organizacja posiada bezpośredni wpływ. Przeciwnieństwem są natomiast słabe strony, które również ukonstytuowane są wewnątrz organizacji, jednak ich występowanie przekłada się na osłabienie pozycji danej organizacji w stosunku do otoczenia. Szans należy upatrywać poza badanym środowiskiem w jego otoczeniu. Stanowią je wszystkie czynniki zewnętrzne, które bez udziału organizacji wzmacniają jej pozycję. Zagrożenia, również znajdują się poza organizacją lub badanym środowiskiem, bez możliwości wpływania na nie, stanowią czynniki osłabiające pozycję organizacji w stosunku do otoczenia.

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym; • Współdziałanie instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny; • Wysoka, jakość pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych GOPS; • Wprowadzenie innowacyjnych form pracy z rodziną - zatrudnienie asystenta rodziny; • Funkcjonowanie na terenie powiatu Zespołu ds. Interwencji Kryzysowej; • Rozwinięta sieć instytucji wspierających rodzinę (w szczególności: Gmina, Policja, Sąd, GOPS, PCPR, GKRPA, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna); • Szeroki dostęp do poradnictwa specjalistycznego (m.in. punktu darmowej pomocy prawnej, psychologa); • Wystarczająca ilość i dobra jakość funkcjonowania placówek oświatowych na terenie Gminy; • Bliska odległość do kształcenia na poziomie średnim i wyższym; • Funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia na terenie miasta ; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze wspierania dziecka i rodziny; • Zbyt duże obciążenie samorządu w stosunku do możliwości finansowych/ lokalowych/ kadrowych; • Niewystarczająca dostępność opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat 3 np. żłobki; • Ograniczona dostępność specjalistów w placówkach oświatowych np. terapeutów, psychologów, itp.; • Brak kompleksowego podejścia do zwalczania przyczyn dysfunkcyjności rodziny; • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu szkoły, nauczyciela; • Występowanie przemocy w środowisku rodzinnym i lokalnym; • Mimo spadku bezrobocia, w dalszym ciągu brak wystarczających miejsc pracy na terenie Gminy; • Alkoholizm wśród mieszkańców oraz

<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez kółka zainteresowań, grupy oazowe; • Profesjonalizm i aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny; • Funkcjonowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny; • Wdrożenie programu świadczeń wychowawczych 500+; • Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • Powoływanie grup roboczych realizujących indywidualny plan pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową ; • Skuteczność działań Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań; • Diagnoza i znajomość środowiska lokalnego. 	<p>społeczne przyzwolenie na spożycie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bezrobocie; • Wysoki wskaźnik ubóstwa; • Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia - powielanie negatywnych wzorców; • Bezradność i roszczeniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej (wzorce pokoleniowe); • Nieodpowiednie wywiązywanie się rodziców z zadań opiekuńczo – wychowawczych; • Brak mieszkań socjalnych; • Brak rodzin wspierających; • Małe zaangażowanie mieszkańców w problemy rodzin dysfunkcyjnych; • Zbyt mała ilość rodzin zastępczych niespokrewnionych; • Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych; • Ograniczenia w dostępności do specjalistów, form czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z uwagi na stan epidemiczny w kraju.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja i uświadamianie społeczeństwa na temat problemów społecznych; • Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa; • Utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej; • Uniknięcie umieszczania dzieci w instytucjonalnych formach opieki zastępczej; • Zintegrowanie działań instytucji zajmujących się problemami rodziny; • Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocy świadczonej przez asystenta rodziny; • Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych; • Zwiększenie i zróżnicowanie bezpłatnych ofert kulturalnych; • Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia; • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; • Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost kosztów utrzymania rodziny; • Zanik więzi i tradycji rodzinnych; • Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę) • Stereotypowe myślenie odbiorców wsparcia dotyczące GOPS jako instytucji udzielającej jedynie wsparcia finansowego; • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej; • Wzrost postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej; • Rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań; • Niewystarczające środki finansowe na wdrażanie zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; • Wysoki poziom ubóstwa; • Bezrobocie wśród mężczyzn często przyczyną nadużywania alkoholu; • Wykluczenie społeczne; • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, hazardu, internet, środków odurzających; • Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych; • Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez Jednostki Samorządu Terytorialnego;

<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym; • Szeroki wachlarz usług realizowanych na rzecz rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój patologii społecznych – alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i niewydolność wychowawcza rodzin; • Powielanie modelu niewłaściwie funkcjonującej rodziny przez kolejne pokolenia; • Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców; • Eurosieroctwo - problem dzieci opuszczonych przez jednego lub oboje rodziców z uwagi na migrację zarobkową za granicę; • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży konsumpcjonizm, narastająca przemoc; • W związku z ograniczeniami wolności przemieszczania się i wprowadzeniem dla części obywateli obowiązkowej kwarantanny osoby doświadczające przemocy domowej znalazły się w niezwykle trudnej sytuacji; • W obecnych warunkach wzrasta zagrożenie życia i zdrowia ludzi; • Obecny stan epidemiczny wymusza również wiele ograniczeń dla dzieci – konieczność edukacji zdalnej, brak dostępu do zajęć pozalekcyjnych oraz bezpośredniego wsparcia nauczycieli.
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy i diagnozy sytuacji rodzin z terenu gminy Jordanów

VI ZASOBY GMINY JORDANÓW

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa się instytucja funkcjonujące i współpracujące z Gminą Jordanów w obszarze profilaktyki społecznej, edukacji i służby zdrowia. Są to jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe.

1. Zasoby instytucjonalne Gminy Jordanów:

- Urząd Gminy Jordanów;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Promocji w Jordanowie;
- Kluby sportowe;
- Zespoły Szkół, Szkoły Podstawowe, Gimnazjalne i Ponadgimnazjalne;
- Przedszkola;
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej na terenie Gminy Jordanów.

2. Instytucje współpracujące z Gminą Jordanów w zakresie pomocy rodzinom i dzieciom;

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej
- Zespół ds. Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej;
- Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej
- Prokuratura Rejonowa w Suchej Beskidzkiej
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania Orzeczeń w sprawach Rodzinnych i Nieletnich w Suchej Beskidzkiej
- Komenda Powiatowa Policji w Suchej Beskidzkiej
- Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej
- Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie
- Powiatowy Szpital w Suchej Beskidzkiej
- Środowiskowy Dom Samopomocy przy Stowarzyszeniu Trzeźwości DOM.

VII ZADANIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

1. Adresaci programu

Działania określone w niniejszym dokumencie kierowane są w szczególności do:

Rodzin:

- Niewydolnych wychowawczo, niezaradnych życiowo;
- Żyjących w ubóstwie, dotkniętych bezrobociem;
- Dotkniętych przemocą.

Dzieci i młodzieży:

- Zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
- Przejawiających trudności wychowawcze.

Przedstawiciele instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

2. Zadania i realizatorzy zadań

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 w swojej treści wskazuje cele szczegółowe oraz działania podejmowane w ramach ustalonych celów. Stanowią one podstawę do wyznaczania koniecznych działań mających być podjęte w nadchodzących latach. Zapewniając efektywność projektowanych zadań przyjmuje się katalog wskaźników powiązanych z poszczególnymi działaniami, których celem jest okresowa ocena ich skuteczności. Wszelkie wysiłki ukierunkowane są na osiągnięcie celów szczegółowych i działań w powiązaniu z misją i wizją. Realizatorami ich są wszystkie podmioty bezpośrednio zaangażowane w dążenie do osiągnięcia wyznaczonych celów. Głównym celem Programu jest wspieranie rodzin z terenu Gminy Jordanów, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.

2.1. Misja i wizja Gminy Jordanów

Gmina Jordanów realizując Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023 przyjmuje misję - Budowanie efektywnie działającego systemu wspierania rodziny dla

mieszkańców gminy Jordanów, ze szczególnym uwzględnieniem opieki nad dzieckiem. Kierując się przyjętą misją gmina Jordanów w perspektywie do 2023 roku będzie dążyła do osiągnięcia wizji zakładającej, że: W gminie Jordanów funkcjonuje sprawny system wspierania rodzin, których zdolności wychowawcze zostały w istotny sposób ograniczone. Wysiłki poszczególnych osób i instytucji funkcjonujących w systemie pomocy społecznej przyczyniają się do znaczącego skrócenia czasu przebywania dzieci w zastępczych formach opieki, a rodzice otrzymują wsparcie i pomoc wyposażającą ich w umiejętności radzenia sobie z deficytami.

2.2. Cele szczegółowe, działania, wskaźniki oraz realizatorzy odpowiedzialni za ich realizację

W ramach prac nad Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 dla Gminy Jordanów została wykonana diagnoza czynników społeczno – ekonomicznych, które w najbliższych latach będą miały decydujący wpływ na kształtowanie polityki społecznej. Ponadto przeprowadzona została analiza SWOT, która wskazuje mocne i słabe strony, jak również szanse i zagrożenia identyfikowane w niniejszych obszarach. Na bazie wniosków płynących z analiz zaprezentowanych we wcześniejszej części niniejszego opracowania przyjęto trzy cele szczegółowe, których zakres obejmuje:

1. Wspieranie w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb rodziny i dziecka
2. Kształtowanie i wzmocnienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji
3. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących
4. Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom

Wskazane powyżej cele szczegółowe są dodatkowo opisane powiązanymi z nimi działaniami, do których to przyporządkowano wskaźniki ich realizacji oraz realizatorów. Szczegółową prezentację tych elementów zawiera poniższa tabela, w której wskazano również dla każdego z działań, podmioty angażujące się w ich wykonanie.

Cel szczegółowy: 1

Wspieranie w zabezpieczaniu podstawowych potrzeb rodziny i dziecka

	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
1.1	Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wywiadów środowiskowych	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
1.2	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, dożywianie dla dzieci i młodzieży w szkołach)	<ul style="list-style-type: none"> Formy pomocy; Liczba rodzin i osób objętych pomocą; Liczba dzieci i młodzieży korzystających z posiłku w szkołach; Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej; Liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków na zakup żywności; Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie - Urząd Gminy w Jordanowie.
1.3	Wspieranie w zaopatrzeniu osób niepełnosprawnych w niezbędnych sprzęcie ortopedycznym i środki pomocnicze	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do sprzętu ortopedycznego; Liczba osób, którym zakupiono środki pomocnicze.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej.
1.4	Współdziałanie instytucji na rzecz rodziny- motywowanie nieaktywnych członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów aktywizacyjnych skierowanych do bezrobotnych członków rodziny; Liczba osób uczestniczących w programach aktywizacyjnych;	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie; - Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej.
1.5	Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez kontynuowanie realizacji ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny	<ul style="list-style-type: none"> Ilość wydanych Kart Dużej Rodziny.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
1.6	Zabezpieczanie środków	<ul style="list-style-type: none"> Wysokość środków	- Urząd Gminy

	finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej	<p>przeznaczonych i poniesionych przez gminę na częściowe pokrycie pobytu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej; • Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej; • Liczba dzieci powracających z pieczy do rodzin naturalnych. 	Jordanów; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
Cel szczegółowy: 2			
Kształtowanie i wzmocnienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji			
	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
2.1	Analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie. Monitoring sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych 	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
2.2	Zapewnienie opieki asystenta rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny; • Formy i metody pracy z rodzinami. 	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
2.3	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w tym pomoc psychologa	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaj i forma udzielanego poradnictwa specjalistycznego; • Liczba udzielonych konsultacji i porad; 	- Urząd Gminy w Jordanowie – Punkt Porad Prawnych; - Zespół ds. Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej; - Poradnia Zdrowia Psychicznego w Suchej Beskidzkiej; - Środowiskowy Dom Samopomocy w Jordanowie.
2.4	Podnoszenie świadomości rodziców w zakresie potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów, szkoleń, spotkań 	- Placówki oświatowe z terenu Gminy

	dzieci i młodzieży	informacyjnych; <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników; • Zakres tematyczny; • Liczba rodzin 	Jordanów; - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jordanowie; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie;
Cel szczegółowy: 3			
Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejącym			
	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
3.1	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób uzależnionych; • Liczba osób, które podjęły leczenie/ terapię; • Liczba spraw skierowanych do GKRPA; • Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. 	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jordanowie; - Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej; - Kuratorzy Sądowi; - Placówki oświatowe z terenu Gminy Jordanów; - Poradnia Leczenia Uzależnień w Jordanowie; - Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej z terenu Gminy Jordanów.
3.2	Realizowanie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba Niebieskich Kart • Liczba grup roboczych • Liczba spraw skierowanych do Sądu • Liczba spraw skierowanych do GKRPA • Podmioty wszczynające procedurę Niebieskiej Karty • Liczba osób objętych nadzorem kuratora; • Liczba podmiotów 	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie; - Komisariat Policji w Jordanowie; - Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej; - Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jordanowie.

		zaangażowanych w kampanie na rzecz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	
3.3	Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> Liczba porozumień pomiędzy instytucjami oferującymi pomoc rodzinie Liczba grup wsparcia; Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej; - Zespół ds. Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej; - Urząd Gminy Jordanów; - Organizacje pozarządowe.
3.4	Ustawiczne doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i innych form edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> Formy szkoleń; Liczba pracowników korzystających z doskonalenia zawodowego 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
Cel szczegółowy: 4			
Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom			
	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
4.1	Rozwój i utrzymanie profesjonalnej opieki dla dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodziców biologicznych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba asystentów rodziny Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny Liczba podpisanych kontraktów socjalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
4.2	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników pomocy społecznej w zakresie wspierania osób i rodzin dotkniętych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą i trudnościami w prowadzeniu gospodarstwa	<ul style="list-style-type: none"> Liczba szkoleń w których udział wzięli pracownicy jednostek pomocowych Liczba osób przeszkolonych 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
4.3	Rozwój i utrzymanie wsparcia rodzin poprzez działalność Placówki Wsparcia Dziennego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży korzystających z placówki wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Jordanów; - Placówki oświatowe z terenu Gminy

		<p>dziennego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formy prowadzenia zajęć w placówce 	<p>Jordanów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
4.4	<p>Realizacja wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze w formie pracy z asystentem rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie.
4.5	<p>Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników; • Formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież; • Formy aktywnego spędzania czasu wolnego przez rodziny z dziećmi; • Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny • Liczba dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku; • Wysokość środków przeznaczonych i poniesionych przez gminę 	<ul style="list-style-type: none"> - Placówki Oświatowe z terenu Gminy Jordanów; - Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Promocji w Jordanowie; - Kluby sportowe; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy Jordanów; - Biblioteki Publiczne z terenu Gminy Jordanów.
4.6	<p>Prowadzenie działalności profilaktycznej w ramach realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów profilaktycznych; • Liczba osób i rodzin, jaka skorzystała z programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej; - Placówki Oświatowe z terenu Gminy Jordanów; - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jordanowie; - Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej z terenu Gminy Jordanów; - Komisariat Policji w Jordanowie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy i diagnozy sytuacji rodzin z terenu gminy Jordanów

Wskaźniki przyjęte w Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 dla Gminy Jordanów, będą w kolejnych latach jej obowiązywania, służyły ocenie skuteczności podejmowanych działań.

3. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- Środki własne Gminy Jordanów:
  - Zaplanowane na dany rok budżetowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jordanowie;
  - dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz środki rządowych lub pozarządowych programów celowych.
- Dotacje z budżetu państwa
- Środki pozabudżetowe

4. Monitoring i ewaluacja Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jordanów zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci wychowujących się w tych rodzinach. Dlatego niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny.

Zapewnienie realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w sposób gwarantujący osiągnięcie zakładanych rezultatów możliwe jest tylko w sytuacji, kiedy na etapie jej realizacji badamy postępy i efekty z podejmowanych zadań. Program jest dokumentem o charakterze średnio okresowym, z tego też powodu mogą wystąpić na etapie jego realizacji trudności, których nie przewidywaliśmy w momencie jego budowania. Nierzadko zdarza się też, że czynniki płynące z otoczenia uległy zmianie, co może powodować zakłócenia w realizacji opracowanego programu. Występowanie tzw. czynników ryzyka jest jedną z istotnych przyczyn wpływających na nieosiągnięcie zakładanych celów. Dlatego budując Gminny Program Wspierania Rodziny należy na każdym etapie jego realizacji brać je pod uwagę i odpowiednio reagować na niedopasowania wewnętrzne i zewnętrzne, zakłócające osiągnięcie spodziewanych rezultatów.

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 jest Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań będą corocznie do 31 marca przedkładane Radzie Gminy Jordanów. Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych osiągniętych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb.

ZAKOŃCZENIE

Gminny program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin i poprawy jakości życia rodzin z gminy Jordanów. Rodzinie należy stworzyć warunki do samodzielnego zmierzenia się z problemami, z którymi się boryka, tak aby mogła normalnie funkcjonować w społeczeństwie. Wspieranie rodzin zakłada, że przy pomocy osób zewnątrz, rodzina będzie w stanie przezwyciężyć sytuację kryzysową.

Zadania określone w programie będą realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości z uwzględnieniem podmiotowości dziecka i rodziny przy współpracy instytucji i podejmowaniu skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu gminy Jordanów.

SPIS WYKRESÓW

Nr Wykresu	Nazwa wykresu	Strona
<i>1</i>	<i>Zestawienie danych dotyczących liczby kobiet i mężczyzn w gminie Jordanów w latach 2017 - 2019</i>	5
<i>2</i>	<i>Dynamika przyrostu mieszkańców w gminie Jordanów w wieku 65 lat i więcej w latach 2017-2019</i>	6
<i>3</i>	<i>Ludność gminy Jordanów w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w latach 2017-2019</i>	7
<i>4</i>	<i>Problem ubóstwa na terenie gminy Jordanów w latach 2017-2019</i>	11
<i>5</i>	<i>Bezrobotni zarejestrowani w gminie Jordanów wg płci w latach 2017-2019</i>	13
<i>6</i>	<i>Bezrobotni w gminie Jordanów zarejestrowani wg wieku w latach 2017-2019</i>	15
<i>7</i>	<i>Osoby przeszkolone przez PUP w Suchej Beskidzkiej w 2018r. z podziałem na wiek</i>	17
<i>8</i>	<i>Liczba osób korzystająca z powodu niepełnosprawności z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie w latach 2017-2019</i>	21
<i>9</i>	<i>Liczba osób korzystająca z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie w latach 2017-2019</i>	23
<i>10</i>	<i>Liczba osób korzystająca z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie w latach 2017-2019</i>	25
<i>11</i>	<i>Liczba osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jordanowie z powodu alkoholizmu w latach 2017-2019</i>	26
<i>12</i>	<i>Liczba rodzin z którymi asystent rodziny prowadził współpracę w latach 2017-2019</i>	28

SPIS TABEL

Nr Tabeli	Nazwa Tabeli	Strona
<i>1</i>	<i>Powody przyznania pomocy w latach 2017-2019 na terenie gminy Jordanów</i>	8
<i>2</i>	<i>Formy świadczeń udzielonych w Gminie Jordanów na przestrzeni 2017-2019 r.</i>	9
<i>3</i>	<i>Wskaźniki efektywności zatrudnieniowej poszczególnych szkoleń w 2018 r.</i>	18
<i>4</i>	<i>Charakterystyka pracy asystenta rodziny na terenie gminy Jordanów w latach 2017-2019</i>	29
<i>5</i>	<i>Analiza SWOT</i>	31
<i>6</i>	<i>Główne cele opracowane w stosunku do Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Jordanów na lata 2021 - 2023</i>	37